

Copiii învață limba de la părinții lor

Atunci când copiii utilizează limba în timpul jocului sau interacționând cu alți copii și adulți, ei exersează folosirea limbii în mod specific, creativ și precis – limba se automatizează. Totuși, copiii învață limba de bază de la adulți. Ei învață limba pe care o aud de la adulți – atât vocabularul, cât și expresiile caracteristice limbajului fiecărei familii, învățând, de asemenea, modul în care adulții folosesc limba atunci când comunică și când vorbesc despre evenimente și experiențe din viață. De aceea, este important să fim conștienți de faptul că toți adulții au rolul de modele lingvistice, însă dumneavoastră, în calitate de părinți, aveți un rol deosebit de important în dezvoltarea limbajului copilului dumneavoastră.

Părinții sunt modele lingvistice

Printre altele, copiii învață limba prin imitarea modului în care părinții lor o folosesc. În timp ce copilul mic are nevoie de a putea imita cuvintele și expresiile adulților și de a învăța din modul în care adulții completează limbajul verbal prin mimică, gestică și limbajul corpului, copilul mai mare are nevoie de ajutor pentru a-și extinde vocabularul și pentru a înțelege structura gramaticală a limbii și posibilitățile de utilizare a acesteia. Copilul trebuie să învețe, printre altele, faptul că același cuvânt poate avea semnificații diferite (at bakke (=a conduce în marșarier), en bakke på vejen (=un deal pe drum), en bakke jordbær (=o tavă de căpșuni) etc.), trebuie să învețe să folosească sinonime (en seng (= pat) poate fi numit și en kane, en køje, et leje etc.) și să folosească și să înțeleagă ironia și umorul.

Dumneavoastră, în calitate de părinți, sunteți modelele principale pentru copilul dumneavoastră, pentru că dumneavoastră sunteți persoanele care petrec cel mai mult timp cu acesta în timpul zilei și sunteți, de asemenea, persoanele cu care copilul are cele mai strânse legături emoționale. Dumneavoastră aveți posibilitatea de a discuta cu copilul dumneavoastră în multe și variate situații în fiecare zi. Aceasta poate fi, de exemplu, în timpul rutinei de dimineață, când copilul se trezește, ia micul dejun, se îmbracă etc. Exact aceste situații de rutină fac posibilă numirea repetată a obiectelor concrete care au legătură cu activitățile de rutină. Se poate discuta despre cum este să te trezești devreme, despre cum a dormit copilul, despre ce a visat și, de asemenea, despre ce haine se potrivesc activităților și vremii de afară din ziua respectivă. Îmbrăcarea este o oportunitate extrem de bună pentru a repeta denumirile articolelor de îmbrăcăminte și pentru a exersa concepte generice și specifice (îmbrăcămintea (daneză: tøj) poate fi lenjerie de corp (daneză: undertøj) sau îmbrăcăminte exterioară (over-tøj), pijamale (nattøj), șosete (strømper) și pantaloni (bukser) etc.), precum și părțile corpului, culorile și direcțiile. Este foarte important să aveți în vedere participarea activă a copilului în conversație – este important ca dumneavoastră să vorbiți cu copilul și nu doar să vorbiți copilului. Conversația are o importanță crucială, oferind copilului posibilitatea de a-și dezvolta un vocabular variat și de a-și forma experiențe sociale prin intermediul limbii.

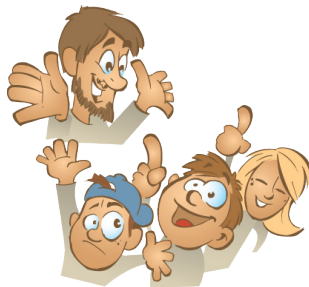
Dacă vi se pare greu sau artificial să purtați o discuție cu copilul dumneavoastră, o idee bună ar fi să vă adresați unui pedagog din cadrul grădiniței cu privire la modul în care ați putea deveni un puternic model lingvistic și la modul în care ați putea crea situații comunicative și experiențe care să implice și să stimuleze posibilitățile copilului de a dobândi experiență lingvistică.

Este esențial să sprijiniți din punct de vedere lingvistic copiii care nu doresc să comunice și să păstrați discuția în domeniul lor de interes o perioadă mai mare de timp. Acești copii pot fi deosebit de vulnerabili la factorii care inhibă comunicarea, ca de exemplu să nu se simtă ascultați sau sprijiniți. În acest caz, atât părinții, cât și educatorii au de făcut față unei sarcini speciale.

Conversația între părinți și copii

Un bun punct de pornire este, în primul rând, de a-l determina pe copil să participe activ în conversație. Aceasta înseamnă că dumneavoastră va trebui atât să încurajați, cât și să stimulați copilul dumneavoastră prin conversații în viața de zi cu zi. Aceasta se poate face, în special, prin a asculta ceea ce are copilul pe suflet și prin a încuraja conversația punând întrebări suplimentare și arătând interes față de ceea ce are copilul de spus.

Există o serie de strategii lingvistice ajutătoare pe care le puteți folosi cu copilul dumneavoastră în mod avantajos.

1. Folosiți întrebări deschise

Adresați întrebări la care nu se poate răspunde doar cu da sau nu. Întrebările deschise încep adesea cu cine, ce sau cum.

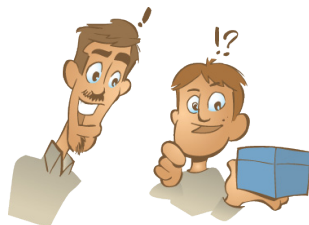
Exemplu: „Unde crezi că zboară gărgărița acum?”

„Ce a fost cel mai amuzant atunci când ai fost în camera de joacă cu Søren?”

2. Urmăriți interesul copilului

De exemplu, în cazul în care copilul arată interes față de prietese, Spiderman, tractoare sau față de gărgărița pe care tocmai a zărit-o, îndemnați-l să vorbească despre ceea ce îl preocupă. Pornind de la interesul copilului, puteți treptat extinde și dezvolta conținutul conversației, astfel încât să introduceți cuvinte și perspective noi. De la concret, treceți la ceva mai abstract, astfel încât copilul să poată să își dezvolte vocabularul, precum și experiențele sale și capacitatea sa de a categoriza.

3. Așteptați răspunsul copilului

Dați copilului timp să răspundă! Copilul poate avea nevoie de puțin timp pentru a găsi cuvintele pe care trebuie să le folosească pentru a putea răspunde sau pentru a înțelege întrebarea. Atunci când îi oferiți timp copilului și așteptați ca el însuși să găsească cuvintele și să construiască frazele, are loc un proces de învățare, în care copilul își consolidează încrederea de a putea face față provocărilor lingvistice.

4. Interpretați și dezvoltați ceea ce relatează copilul

Dezvoltați ceea ce spune copilul. Poate fi necesar să ajutați copilul să găsească cuvintele și expresiile potrivite, astfel încât să se poată exprima în mod clar.

Exemplu: Băiat de 3 ani: „Este pe ceea ce atârnă lângă frigider?”

Adultul: „Te referi la dulap?”

Băiatul: „Nuuu, acela pe care atârnă hârtia”.

Adultul: „Aha, un panou – desenele tale frumoase sunt atârnate pe un panou lângă frigiderul tău.”

5. Ajutați copilul să se exprime

Repetăți același cuvânt de mai multe ori și utilizați-l în diferite moduri, astfel încât copilul să poată învăța diferitele semnificații ale cuvântului și felul în care acesta poate fi folosit. Atunci când numiți lucruri sau noțiuni din imediata apropiere a copilului, acesta își însușește cuvinte noi, reușind astfel să introducă treptat aceste cuvinte și noțiuni în propriul lui limbaj.

Exemplu: Puteți ascunde un ursuleț de pluș într-un loc neașteptat și apoi să spuneți unde se află ursulețul. De exemplu, ursulețul este în hol, în baie sau în al treilea sertar din bucătărie. După aceea, copilul poate și el să ascundă ursulețul undeva și să spună adultu lui unde să caute.

6. Explicați cuvintele pe care copilul nu le cunoaște încă

Toți copiii au nevoie de a li se explica noi cuvinte și concepte. Copiii au nevoie ca unele cuvinte să le fie explicate și să aibă semnificație pentru ei. Discutați cu copilul dumneavoastră despre cuvinte simple, ca de exemplu sertar (skuffe), pervaz (vindueskarm), carport (carport) pentru a vă asigura că acesta și-a însușit cuvântul și înțelege ce înseamnă.

Cercetările au demonstrat că următoarele moduri de a explica cuvintele copiilor sunt extrem de eficiente:

- Folosiți un alt cuvânt cu înțeles similar
- Folosiți gesturi sau sunete pentru a ilustra ce înseamnă cuvântul
- Folosiți cuvântul într-un context diferit
- Folosiți ilustrații corespunzătoare cuvântului în cauză
- Folosiți materiale concrete, astfel încât copilul să poată vizualiza cu vântul

7. Faceți referire la ceva cunoscut de copil:

În conversație, faceți apel la experiențele personale ale copilului. Forme, culori și numere pot fi relaționate în mod util cu obiecte ale căror nume și funcții sunt deja cunoscute de către copil.

Exemplu: „Îți amintești că, atunci când am mers cu autobuzul, am trecut pe lângă un turn înalt?”

„În ziua în care am fost la piața de vechituri, te-ai dat în carusel și ai simțit cum te gădila în stomac...”

8. Valorificați competențele lingvistice pe care copilul deja le posedă:

Ajutați copilul să creeze mici povestiri în care acesta folosește propriile experiențe și competențe lingvistice. Pot fi povestiri despre el însuși, povești inventate sau povestiri fanteziste cu piraiți și dansatoare. Puteți stimula plăcerea copilului de a povesti prin a asculta și a pune întrebări pline de interes în legătură cu povestirea.

9. Nu corectați greșelile copilului în mod direct

Copilul poate fi corectat prin repetarea propoziției pe care a spus-o în forma ei corectă sau, eventual, prin dezvoltarea propoziției, așa cum se prezintă la punctul 4. Atunci când copilul începe să folosească enunțuri mai lungi, ajutați extrem de mult dacă se reia întregul enunț în forma corectă și se evită simplificarea enunțului copilului.

10. Jucați-vă cu limba atunci când este posibil

Jucați-vă întotdeauna cu limba pentru a face distractivă învățarea de noi cuvinte și propoziții. Copiii descoperă rapid noi posibilități și sunt stimulați atunci când limba este folosită într-un mod nou și surprinzător. De exemplu, citiți o poveste pe care copilul o îndrăgește, dar dați personajelor alte nume, eventual nume ciudate, sau schimbați acțiunea, astfel încât copilul să fie mai întâi surprins, apoi să se amuze, iar ulterior să protesteze și să vă corecteze greșelile.

Conversații despre viața de zi cu zi

Pentru a putea discuta cu copilul despre ceea ce s-a întâmplat la grădiniță în timpul zilei, este necesar ca educatorii să vă poată informa despre temele principale cu care se lucrează și despre ceea ce s-a întâmplat în mod concret în timpul zilei.

Unele instituții fac fotografii cu activitățile copiilor din cursul zilei pentru a putea informa părinții în mod continuu. Astfel, copiii și părinții pot vizualiza pozele împreună, dând copilului posibilitatea de a putea relata ce a făcut el însuși. Pozele vă dau posibilitatea de a reveni ulterior la ceea ce s-a întâmplat și de a pune întrebări concrete copilului: „Văd că ați făcut un drum în groapa de nisip, cum l-ați făcut?” „Tu ce ai făcut?” etc.

Discutați cu reprezentanții grădiniței despre modul în care dumneavoastră, împreună cu educatorii puteți crea medii lingvistice bune care să ajute copiii și care să aibă ca punct de pornire tocmai situația și nevoile dumneavoastră.

Evaluarea limbajului

În procesul de evaluare a limbajului, o cerință de bază este să vă implicați atât înainte, cât și după efectuarea evaluării. Dacă pedagogii consideră relevantă o evaluare a limbajului copilului, aveți datoria să permiteți o astfel de evaluare pentru copilul dumneavoastră. După evaluarea limbajului, vi se vor comunica rezultatele, astfel că, împreună cu pedagogii veți putea identifica modul optim de a vă ajuta copilul din punct de vedere lingvistic. De exemplu, veți citi acasă cărți cu teme similare celor utilizate la grădiniță în mod curent sau vă veți concentra mai mult asupra strategiilor lingvistice ajutătoare menționate mai sus. De asemenea, veți putea primi o listă cu o selecție de cuvinte cu care copilul dumneavoastră trebuie să se familiarizeze pentru a putea beneficia de activitățile efectuate la grădiniță.

Lectura dialogică

Un alt tip de activitate pe care o puteți folosi pentru a acorda sprijin lingvistic copilului dumneavoastră este „Lectura dialogică”. Aceasta este o metodă de citire cu voce tare în care copilul este implicat activ în discuția despre structura și acțiunea cărții. Lectura dialogică vă dă posibilitatea de a ajusta discuția în conformitate cu interesele copilului și cu nivelul său lingvistic, ceea ce are o importanță majoră pentru copiii cu dificultăți lingvistice.

Transformarea cititului cu voce tare în lectură dialogică:

Înainte de lectură

- Citiți cartea înainte de a o citi împreună cu copilul dumneavoastră pentru a vă face o idee despre ceea ce veți discuta și despre întrebările pe care le puteți pune în legătură cu povestea.
- Faceți din lectură o activitate specială și confortabilă.
- Prezentați cartea copilului dumneavoastră: arătați-i coperta din față și din spate și spuneți-i cine a scris și desenat cartea.
- Adresați copilului întrebări deschise despre aspectul cărții.
- Eventual, copilul poate sta așezat ținând un obiect care are o semnificație specială în povestire

În timpul lecturii

- Ascultați copilul și fiți întotdeauna deschiși întrebărilor care pot apărea în timpul lecturii. Când copilul pune o întrebare, opriți-vă din citit și răspundeți.
- Urmăriți curiozitatea copilului dumneavoastră, fiți prezent, formulați întrebări direcționate către interesul copilului și așteptați răspunsul acestuia. Ascultați răspunsul și implicați copilul cât de mult posibil în discuție.
- Implicați copilul ca pe un povestitor.
- La relectură: stimulați copilul să relateze ceea ce își amintește, de exemplu, în timp ce privește pozele. Ajutați copilul să relateze în cazul în care nu își poate aminti cuvintele și expresiile potrivite. Explicați cuvintele pe care copilul nu le cunoaște încă și completați cunoștințele copilului cu noi cunoștințe.

După lectură

- Discutați cu copilul despre conținut chiar și după ce cartea a fost închisă. Folosiți cuvintele noi care apar în carte – cu cât mai des aude copilul cuvintele, cu atât crește probabilitatea de a și le aduce aminte și de a dori să le folosească el însuși.

Alegeți cărți cu teme care îl preocupă pe copil sau pe care le cunoaște din viața de zi cu zi sau cărți care conțin cuvinte pe care le considerați în special necesare pentru a fi însușite de copil. Cărți care par a fi foarte potrivite pentru lectura dialogică:

- au ilustrații colorate, care ajută la înțelegerea conținutului
- au o lungime potrivită
- relatează o poveste fictivă
- au un conținut potrivit vârstei copilului

Citiți aceleași cărți cu copilul de trei-patru ori în decursul unei perioade scurte de timp utilizând principiile lecturii dialogice și acordând atenție strategiilor lingvistice ajutătoare.

Referințe:

Bleses, Dorthe (2010): Barnets første lærer bor derhjemme, Læsepædagogen nr. 4.

Bylander, Helle & Thomsen, Inge Benn (2008): Sprog og leg. Herning: Specialpædagogisk forlag

Boye, Connie & Kirsten Rasmussen (2011): Små børns sprog og læsning – fra nul til syv år. København: Akademisk forlag

Mai multe materiale de inspirație pentru părinți pot fi găsite pe site-ul proiectului Sprogpakken: www.sprogpakken.dk

